

Igauniem Vidzemē ir ko apbrīnot

Aprīlī, divas dienas kopā ar Igaunijas lauksaimniekiem, projekta "Green Agri" ietvaros ciemojāties pie vairākiem piensaimniekiem Vidzemē, kuri dalījās savā saimniekošanas pieredzē.

Z/s "Lāciši"

(Galgauškas pag., Gulbenes nov.)

Saimnieki **Stāņslavs** un **Gints Ģzibovski**: "Apsaimniekojam 1600 ha. Mūsu saimniekošanas virzieni – piena lopkopība, gaļas liellopu audzēšana, graudkopība un zālāju sēklu ieguve. Attīstot piena lopkopību uzbūvējām kūti 100 slaucamajām govīm, bet vēlāk sapratām, ka tā ir par mazu un uzbūvējām otru kūti 300 govīm – tas bija 2012. gadā. Šī kūts arī gandrīz ir jau pilna. Piena krīzes laiks bija smags un pat sākām domāt, vai mums vajag tā mocīties. Tomēr izturējām un tagad esam apmierināti. Krīzes laikā nepietika līdzekļu govju kvalitatīvai ēdināšanai un vēl tagad jūtam sekas, jo nevaram sasniegt tādas rezultātus, kādi bija pirms piena krīzes. Dienā izslaucam apmēram 6 tonnas piena. Kopējais liellopu skaits ir 520. Strādājam ar amerikāņu ģenētiku. Slaucamās govīs ēdinām ar skābarības maisījumu, kas sastāv no 11 komponentēm, piemēram, kukurūzas skābarības, rapšu raudiem, sojas spraukumiem, mikroelementiem. Gadā sagatavojam 60 tonnas sertificētas zālāju sēklas. Vislielākais pieprasījums ir pēc sarkanā āboliņa un timotiņa. Šosezon zālāju platības sēklu ieguvei varētu sasniegt 200 ha. Jau novecojošo zālāju pirmapstrādes kompleksu esam atjaunojuši un piemērojuši mūsdienu vajadzībām. Piemēram, sēklu kaltēšana notiek šādi: saule sasilta jumtu un telpā esošais siltais gaiss

ar ventilatoru tiek pūsts pa šahtām. Šādā veidā var noņemt pat 1% mitrumu diennakti. Graudu sēklu sagatavojam apmēram 1000 t. Mums ir savs graudu kaltēšanas un glabāšanas komplekss. Mums ir augsti kvalificēti darbinieki, kas var šos darbus veikt. Saimniecībā kopumā strādā 30 cilvēki. Darbiniekus ar darbu nodrošinām gan vasarā, gan ziemā. Ar saimniecības esošo tehniku un resursiem ir iespējams apsaimniekot 2000 ha. Saimniecība ir realizējusi 14 ES fondu projektus."

Z/s "Veckūkuri"

(Jercēnu pag., Strenču nov.)

Saimniece **Ilvija Jakovina**: "Saimniekot uzsākām 2000. gadā, kad nopirkām dzīvokļu māju ar saimniecības ēkām. Patī nāku no pilsētas, bet vīrs ir no laukiem. Sākām ar 4 piena govīm, isā laikā govju skaits pieauga līdz 12. Tagad mums ir 70 slaucamas govīs, turam arī gaļas liellopus. Kopējais liellopu skaits ir 250. Vidējais izslaukums no govīm – 10 000 kg laktācijā. Pagaidām diena pārstrādājam 1,5 t piena, bet jaunajā cehā varēsīm pārstrādāt vairāk."

tām pieskarties. Pētot šo māju vēsturi uzzinājām, ka kādreiz te bijusi liela saimniecība. Pēc izglītības esmu ekonomiste un, Latvijai iestājoties Eiropas Savienībā, sāku rakstīt projektus. Uzbūvējām govju kūti, kura Latvijā bija viena no pirmajām ar nepiesieto turēšanu. Tā kā mēs no lopkopības daudz ko nezinājām, tad mēs prasījām konsultācijas veterinārārstam E. Juitinovičam, un viņš mums ir daudz palīdzējis. 2008. gada beigās, kad Latvijā sākās krīzes periods, mēs uzsākām piena pārstrādi. Pirms tam nebiju iedomājušies, ka arī mums būs tā, ka blakus slaukšanas zālei aiz sienas notiks piena pārstrāde. Produkcijai pati izdomāju saukli – "Mans piens", ko it kā mums saka govīs, un tā šis zīmols ir aizgājis. Esam saņēmuši augstas godalgas par produkcijas iepakojumu un dizainu. Pircējiem piedāvājam pienu, jogurtu ar dažādām piedevām, dažādas mērcītes, sviestu ar dažādām piedevām, sviesta taukus, siera bumbiņas. Visu saimniecībā sarazoto pienu gan nepārstrādājam, paliek arī ko pārdot. Pārstrādes cehā strādā 4 cilvēki, govīs slauc 1 cilvēks, kā arī mūsu ģimene ir iesaistīta visos darbos. Esošais pārstrādes cehs ir neliels, blakus ar ES fondu atbalstu uzbūvējām jauno cehu, bet vēl nescam nodevušī ekspluatācijā. Pagaidām diena pārstrādājam 1,5 t piena, bet jaunajā cehā varēsīm pārstrādāt vairāk."

Z/s "Augstkalni"

(Lizuma pag., Gulbenes nov.)

Saimnieks **Raivis Bergs**: "Saimniekošanu sākām 1995. gadā ar 5 slaucamām govīm. Esam bioloģiskā saimniecība. Nodarbojamies ar slaucamo govju un gaļas liellopu audzēšanu. Kopējais dzīvnieku skaits ap 600. 2012. gadā uzbūvējām jaunu slaucamo govju kūti 300 govīm, un 2016. gadā uzbūvējām novietni 100 gaļas liellopiem. Abas būves ir celtas ar ES fondu atbalstu. Vidējais izslaukums ir ap 8500 kg. Govīs slaucam 2 reizes dienā. Vasarā govīs ganās ganībās. Apsaimniekojam 700 ha. Visā platībā audzējam zālājus. Saimniecībā nodarbināti 10 darbinieki. Kūtsmēsļus no slaucamajām govīm uzglabājam lagūnā. Pie gaļas liellopu novietnes ir betonēts laukums ar sienām pakaišu kūtsmēsļu uzglabāšanai. Gaļas liellopu šķirnes mums

ir "Šarolē", "Limuzīnas" un to krustojums. Gaļas liellopu bulliņš 6 – 7 mēnešu vecumā realizējam izsoļu namā. Diemžēl piens netiek pārdots kā bioloģiskais, bet tiek saliets kopējā katlā. Pienu nododam netālu esošajā A/S "Cesvaines piensaimnieka". Graudus iepērkam no bioloģiskajām saimniecībām ar kurām sadarbojamies jau vairākus gadus."

SIA "Brīvzemnieki"

(Lizuma pag., Gulbenes nov.)

Ar Guntas Bitenieces vadīto saimniecību mūs iepazīstina izpilddirektore, valdes locekle **Vēsma Stapāne** un zootehniķe **Indra Garsele**: "Pirms 5 gadiem ceļot šo slaucamo govju kūti mēs daudz braukājām apkārtnē pie citiem saimniekiem pieredzes apmaiņai, ne vien pie Latvijas zemniekiem, bet bijām arī pie igauņiem. Igaunijas kolēģi mums sniedza daudz vērtīgas informācijas. Kopējais slaucamo govju skaits ir 370. Vidējais izslaukums 11600 kg. Visaugstākā govīs dienā dod 74 l piena. Govīs grupējām: pirmpienes, augstāzīgās govīs, cietstāvošās. Govīs atkarībā no grupas slaucam trīs reizes un divas reizes dienā. Pirmā reize plkst. 04:00, otrā reize 11:00 un trešā reize 18:00. Mums ir slaukšanas karuselis 24 vietām. Govīs slauc 1 cilvēks, kopā ir 3 slaucēji, kuri slauc maiņās. No govju

ēdienkartes 58% sastāda rupjā lopbarība. Klāt iepērkam rapšu raudus, alus draibiņas, melasi. Šķidrmēsli tiek uzglabāti lagūnā. Šķidrmēsļu izvešanai uz lauka izmantojam pakalpojuma sniedzēju firmas. Apsaimniekojam 900 ha zemes. 400 ha audzējam vasarājus, 200 ha aizņem ceļot šo slaucamo govju kūti mēs daudz braukājām apkārtnē pie citiem saimniekiem pieredzes apmaiņai, ne vien pie Latvijas zemniekiem, bet bijām arī pie igauņiem. Igaunijas kolēģi mums sniedza daudz vērtīgas informācijas. Kopējais slaucamo govju skaits ir 370. Vidējais izslaukums 11600 kg. Visaugstākā govīs dienā dod 74 l piena. Govīs grupējām: pirmpienes, augstāzīgās govīs, cietstāvošās. Govīs atkarībā no grupas slaucam trīs reizes un divas reizes dienā. Pirmā reize plkst. 04:00, otrā reize 11:00 un trešā reize 18:00. Mums ir slaukšanas karuselis 24 vietām. Govīs slauc 1 cilvēks, kopā ir 3 slaucēji, kuri slauc maiņās. No govju

Z/s "Lejas Zosēni"

(Tirzas pag., Gulbenes nov.)

Saimnieks **Jānis Jēgers**: "Saimniecība dibināta 2001. gadā uz piemājas saimniecības bāzes. Sākām ar 32 ha un 7 slaucamām govīm. Tagad ir 120 slaucamas govīs un 850 ha zemes. Graudus audzējam 600 ha lielā platībā, bet 250 ha aizņem zālāji. Pirms 3 gadiem uzcēlu jaunu slaucamo govju kūti. Arī vecajā kūtī turam liellopus. Kopā ir 220 liellopi. Sākumā turējām vairāku šķirņu govīs, bet tagad pārejām uz "Holšteinas sarkanraibo" un "Holšteinas melnraibo" govju šķirnēm. Saimniecībā nodarbināti 14 cilvēki. Vidējais izslaukums ir 8100 kg. Govīs slaucam slaukšanas zālē. Kūtsmēsļu apsaimniekošanā izmantojam reljefa ipatnības – no vecās kūts tie tiek sastumti lagūnā, bet jaunajā kūtī šķidrmēsli par redzēlu spraugām nonāk tvirtnē zem kūts. Šādi es varu ietaupīt uz skrēperu un sūkņu rēķina. Aukstā laikā pirmajās dienās šķidrmēsļu masa sasasalst, bet pēc tam masa paliek tāda kā kūdra un turpina birt caur redelēm. Sasalšana notiek, ja ir kādi -15 °C, bet pie -8 °C ar sasalšanu problēmu nav. No lagūnas šķidrmēsli pirms izvešanas uz lauka tiek samaisīti ar mikseri. Izvēlējos lagūnu ātram risinājumam, jo turēšanas veids ir nepiesietais un arī reljefa ipatnības. Jaunajā kūtī tvirtnē zem redzēlu grīdas ir taisna, bez slīpuma. Lai šķidrmēsļus pirms izvešanas samaisītu, tur ir ievietots reverss darbības mikseris."

Raimonds Jakovickis